

3. M&A in the United States [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://imaainstitute.org/m-and-a-us-united-states/>
4. M&A: US banks get acquisitive [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.euromoney.com/Article/3502886/M-A-US-banks-get-acquisitive.html>

*Московчук О. С., к.е.н. Матюк Т. В.
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова*

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗЕВИХ РИНКІВ

З розвитком товарно-грошових відносин з'явилась необхідність вивчення ринкового механізму. Дослідники брали до уваги недосконалість ринків товарів і послуг, що спонукала до появи особливої теорії організації промисловості або теорії галузевих ринків, яка аналізує механізм спрямування діяльності виробників на задоволення споживчого попиту, визначає причини недосконалості ринку та з'ясовує ефективні механізми державного регулювання ринку. Галузевий ринок – це ринок взаємозамінної продукції, який, як правило, розглядається в межах державного соціально-економічного комплексу, що володіє закінченим циклом відтворення [1].

Ефективне функціонування галузевих ринків цілком залежить від правильного вирішення суперечності між саморегулюючими ринковими механізмами та застосуванням державного регулювання.

Під державним регулюванням ринку традиційно розуміють комплекс різноманітних методів та засобів впливу держави на економіку, з метою забезпечення сприятливих умов роботи ринкового механізму та недосконалих сфер економіки, так званих “прогалін” ринку. Спроби держави регулювати ринок обумовили створення галузевої політики [2].

Галузева політика – це цілеспрямована державна діяльність, що здійснюється на засадах і в межах, встановлених чинним законодавством, щодо встановлення і реалізації економічної діяльності на товарних ринках з метою захисту добросовісної конкуренції і забезпечення ефективності ринкових відносин. Причиною, що спонукає державу реалізовувати саме ці цілі, є публічний інтерес, що полягає в необхідності підтримки конкурентних засад ринкових відносин [3].

Галузева політика орієнтована на зростання обсягів виробництва, поліпшення якості продукції; вдосконалення галузевої структури; розробку та впровадження в діяльність суб'єктів галузевих ринків науково-технічних досягнень; посилення конкурентоспроможності галузей економіки; збільшення експортного потенціалу галузей та ефективне вирішення соціальних проблем. Традиційно вплив на галузеві ринки держава здійснює за допомогою антимонопольних, бюджетно-податкових, інвестиційних, зовнішньо-економічних інструментів регулювання, а також прогнозування, стратегічного та індикативного планування, програмування. Антимонопольний інструмент впливу передбачає підтримання конкуренції на галузевих ринках шляхом обмеження монопольної влади окремих фірм на ринках, контролю за концентрацією та антиконкурентною поведінкою. Бюджетно-податковий інструмент визнає податкові ставки, податкові пільги, режим оподаткування, бюджетне фінансування стратегічно пріоритетних галузей економіки. При інвестиційному впливі держава стимулює інвестиційний процес в пріоритетних галузях економіки. Зовнішньоекономічні інструменти регулювання передбачають тенденції соціально-економічного розвитку, визначають можливі наслідки певних рішень, вносять корективи у ці рішення і за потреби скасовують їх. Інструмент стратегічного планування встановлює стратегії та пріоритети розвитку на довгостроковий та середньостроковий періоди. Індикативне планування в свою чергу реалізує стратегічні плани та пріоритети, а програмування концентрує сили та засоби на реалізацію обраних стратегічних пріоритетів [4]. Структура галузевих ринків визначається чисельністю та розподілом продавців та покупців, рівнем диференціації, наявністю або відсутністю

бар'єрів входження на ринок нових фірм, рівнем вертикальних інтеграції підприємств та ступенем диверсифікації виробництва фірми.

Для оцінки структури галузевих ринків необхідно проаналізувати такі показники як рівень концентрації; різновид і рівень бар'єрів входження на ринок нових фірм; диверсифікацію фірм за продуктовими лініями; рівень вертикальної інтеграції фірм.

Напрямами регулювання структури ринку з боку держави контроль за його концентрацією, тобто за рівнем монопольної влади фірми, що може бути отримана шляхом злиття та поглинання, хижацької поведінки тощо. Законодавчі органи наглядають за процесами концентрації як у класичному вигляді процесів злиття або приєднання одного суб'єкта господарської діяльності до іншого, так і інших випадках: вступу суб'єктів господарювання в об'єднання; набуття у власність або одержання в управління активів (майна), часток (акцій, паїв) суб'єктів господарювання, створення нових підприємств. В історії розвитку ринкової економіки України, першими інструментами впливу держави на структуру ринку стали процеси демонополізації і приватизації, а також заходи щодо підтримки малого й середнього бізнесу

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вашків О.П. Галузева структура національної економіки України та постіндустріальна економіка. / О.П. Вашків // Перспективи розвитку національної економіки: збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції [Запоріжжя, 9-10 вер. 2016 р.] / Східноукраїнський інститут економіки та управління. – Запоріжжя : ГО «СІЕУ», 2016. – С. 14-17.
2. Галузеві ринки: теорія, практика, напрями регулювання: Монографія. / А. І. Ігнатюк. – К: ННЦ ШФУ, 2010. – 465 с.
3. Бакалінська О.О. Конкурентне право : навч. посіб. / О.О. Бакалінська. – К. : КНТЕУ, 2009. – 379 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mybiblioteka.su/6-145626.html>.
4. Економіка галузевих ринків : навчальний посібник / А. І. Ігнатюк. – К. : ВПЦ «Київський університет», 2015. – 448 с.

*Деренько В. О., к.е.н. Кифак А. О.
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова*

ОСОБЛИВОСТІ ПОТОЧНОГО РАХУНКУ ПЛАТІЖНИХ БАЛАНСІВ КРАЇН ВИШЕГРАДСЬКОЇ ГРУПИ У ПЕРІОД 2013-2017 РР.

Сучасна структура зовнішніх відносин країн Вишеградської групи, а також їх географічна спрямованість багато в чому є результатом соціально-економічних перевтілень, які відбулися в їх національному господарстві за останні 25 років, особливо, після вступу країн в Європейський Союз.

Характерною рисою структури експорту країн Вишеградської групи є висока частка промислових товарів, на які припадає в середньому понад 80% експорту, але при цьому частка високотехнологічних товарів у середньому становить трохи більше 12% обсягу експорту. Основними зовнішньоекономічними партнерами традиційно залишаються країни Євросоюзу. Цей фактор несе значні ризики для експорту, коли кризові явища та дисбаланси європейської економіки можуть позначитися негативним чином.

На торговий баланс країн Вишеградської групи значний вплив несе курс євро, до якого прив'язані національні валюти країн. У 2015 вперше з 1990 року темпи зростання експорту Польщі істотно перевищили темпи зростання імпорту, і в торговому балансі країни виникло позитивне сальдо [1]. Це було обумовлено помірним відновленням економіки в зоні євро, що спостерігалось більше двох років, та збереженням високої цінової конкурентоспроможності польської продукції на зовнішніх ринках. Спостерігається девальвація національних валют Чехії, Угорщини та Словаччини. Це